

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 6. évfolyamosok számára

2024. január 20. 10:00 óra

Időtartam: 45 perc

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Fontos tudnivalók

Tollal dolgozz, és ügyelj a külalakra!

A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.

Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Ha megoldásod ellenőrzésekor észreveszed, hogy hibáztál, a végső választ egyértelműen jelöld meg, a hibásat húzd át!

Jó munkát kívánunk!

1. Az alábbi ábra három, az *édes-* előtaggal alkotott összetett szót rejt. Egészítsd ki az összetett szavakat a megadott mássalhangzókkal! Minden megadott betű külön négyzetbe kerül, és egyszer használható fel.

J S S Z Z R T T V V

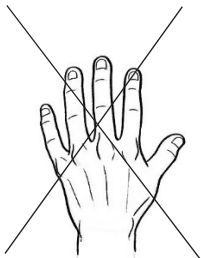
ÉDES-

- a) Í
- b) Á Ú
- c) E É

a	
b	
c	

2. A megadott igék, képek és jelentések segítségével azonosítsd a testrészeket tartalmazó szólásokat! Írd be a kép betűjelét és a szólást a megfelelő jelentés mellé!
Az igéket elláthatod toldalékokkal és igekötővel, ha szükséges. Mindegyik képet és szót használd föl!

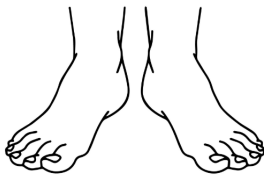
ég, csíp, kel, mutat, tör

A)

B)

C)

D)

E)

a	
b	
c	
d	

Jelentés	Betűjel	Szólás
Példa: Szorgalmasan, gyorsan dolgozik	A)	Ég a keze alatt a munka.
a) Elkap, rajta kap, tetten ér.		
b) Elárulja rossz szándékát, természetét.		
c) Erősen gondolkodik, töpreng.		
d) Valami tisztázatlan körülmények között eltűnik, elvész.		

3. Olvasd el a verset, és oldd meg a feladatokat!

a	
b	
c	

Zelk Zoltán: Az okos tücsök

„Tücsök, húzd az én nótámat!” – szól a margaréta. „Azt húzzad, hogy 1. _____ vagyok és nem sárgarépa...” „Tücsök, az enyémet húzzad!” – 2. _____ pipacs mondja. „Az enyémet! Az enyémet!” – 3. _____ sorba...	Szegény tücsök látja már, hogy a fele sem tréfa: a végén még hajba kapnak pipacs, margaréta. Ezért így szól: „Nem húzhatom nektek, szép virágok, ma van a Hold neve napja, neki 4. _____...”
---	--

a) Válaszd ki és írd a megfelelő vonalra az alábbi szavak közül azokat, amelyek jelentésük és ritmusuk alapján beilleszthetők a hiányzó helyekre!

lilák, kiáltozzák, meglátjátok, muzsikálok, piros, szép, tilos, virág, virágok, virágoznak

1.	3.
2.	4.

b) Add meg egy-egy rokon értelmű szóval, kifejezéssel az alábbi szavak szövegbeli jelentését!

hajba kap:

húz:

c) Húzd alá azt a KÉT stíluseszközt, amelyek NEM jelennek meg a versben!

allegória, ismétlés, megszólítás, hasonlat

4. Milyen toldalék áll a szótó után? Írd be a szavakat a táblázat megfelelő részébe!

a	
---	--

boldogabb, boldoggal, boldogat, boldogok, boldogság

boldog +		
képző	jel	rag

5. Olvasd el a szöveget, és oldd meg a feladatokat!

a	
b	
c	

Mit szabad csinálni a vonaton?

1. Az utas csak a vonat menetrendjében szereplő megállási helyeken szállhat fel a vonatra és szállhat le a vonatról.
2. Az utas a várakozás, az utazás és a leszállás ideje alatt a vonaton és az állomáson is köteles vigyázni a balesetek elkerülését és az utasok kényelmét szolgáló eszközökre. Az utasnak kerülnie kell az utastársak nyugalmának megzavarását.
3. Az utas csak azokat a szolgáltatásokat veheti igénybe, amelyekre érvényes jegyet vásárolt. Ha az utas érvényes jegy nélkül vesz igénybe valamilyen szolgáltatást, a jegy árának megfizetésén felül pénzbüntetést is kell fizetnie.
4. Érvényes jegyével minden utas egyetlen ülőhelyet foglalhat el. Ha az utas több ülőhelyet foglal el, a vasúttársaság pénzbüntetést szabhat ki.
5. Az utas zárt szállítóeszközben élő állatot is bevihet a vasúti kocsiba, ha biztosítja, hogy az állat az utazás során nem szabadulhat ki, és nem okoz kárt sem az utasok ruházatában, csomagjában, sem pedig a vonat üléseiben, egyéb berendezésében. A kutyák szállítására a 6. pont vonatkozik.
6. Egy utas legfeljebb két kutyát vihet magával. A kutyát pórázzal és szájkosárral kell ellátni. Az étkezőkocsiba csak szolgálatban lévő rendőr nyomkereső kutyája léphet be.
7. A vasúti társaság a menetrendben kijelölt vonatokon külön díj ellenében vállalja kerékpár szállítását. A kerékpár biztonságáról az utas gondoskodik, így a kerékpár ellopása vagy sérülése esetén a vasúttársaságtól semmilyen pénzbeli kártérítés nem igényelhető.

a) Melyik szabály ad választ az alábbi kérdésekre? Írd mellé a bekezdés számát!

..... Mi történik az utassal, ha nem fizetett az utazásért?

..... Nézhet-e hangosan filmet az utas a vonaton?

..... Szállítható-e cica ketrecben a vonaton?

..... Maga mellé teheti-e az utas a szomszéd ülésre a csomagját?

b) Megvalósíthatóak-e az alábbi elképzelések a szabályzat szerint? Írd le a megfelelő betűjelet!

A) A szabályzat lehetővé teszi.

B) A szabályzat nem teszi lehetővé.

C) A meglévő információk alapján nem dönthető el.

Péter rendőr, és kutyájával Szegedre utazik vonattal. A hosszú út során megéhezett, és szeretne enni valamit az étkezőkocsiban. Magával viheti-e az állatot az étkezőkocsiba?

Betűjel:

Irma kerékpárt szállított a vonaton. Saját magának és a biciklinek is vásárolt jegyet, a kerékpárt lakattal rögzítette az erre a célra kijelölt helyen. A bicikli azonban a vonat hirtelen fékezése miatt elmozdult helyéről, és használhatatlanná vált. Irma úgy véli, hogy a vasúttársaság felelős a történetekért. Kifizeti-e a vasút a kerékpár javítását?

Betűjel:

c) Húzd alá az alábbiak közül az egyetlen olyan állítást, amely a szabályzat szerint igaz!

Ha a vonat állomástól távol kénytelen megállni, az utasok leszállhatnak friss levegőt szívni. A vonaton szabad nyitott, előzetesen szagtalanított kartondobozban hörcsögöt szállítani. Az utas kényelme érdekében fölteheti a lábát a szemben lévő ülésre, ha leveszi a cipőjét. Az utas nem utazhat a kényelmesebb első osztályon a másodosztályra váltott jegyével

6. Melyik a helyes, melyik a helytelen? Írd be a megfelelő jelölést a középső oszlopba!

1 = csak a bal oldali helyes

2 = csak a jobb oldali helyes

3 = mindkét alak helyes

X = egyik alak sem helyes

Bal oldal		Jobb oldal
haggyátok		higgyétek
hivatasos		hívás
többsféle		elkell mondani
búbánat		balettáncos
toll-lal		talaly

a

7. Olvasd el az alábbi mesét, és oldd meg a feladatokat!

A szebeni muzsikusok

Volt egy szegény ember, annak meg egy szamara. Avval hordta a malomba a búzát. Megöregedett a szamár, s mikor már nem bírta a terhet, föltette magában, hogy elszegődik muzsikusnak. Egyik reggel elbúcsúzott a kapufélfától, elindult. Amint mendegélt, szembetalálkozott egy kutyával, s kérdezte:

- Hová, hová, Talpas koma? Talán csak nem hírt viszel valakinek?
 - Nem hírt viszek, hanem annyira megöregedtem, nem érem el a nyulat, agyon akar ütni a gazdám. Nem tudom, mi lesz velem, éhen veszek.
 - Egyet se búsulj! Gyere velem Szebenbe, megyek muzsikusnak. Továbbmentek, mendegéltek, találkoztak egy macskával.
 - Hová, hová, Körmös koma?
 - Megyek világgá. Dézsmáltam az asszonyom húsából, muszáj világgá mennem.
 - Gyere velünk, Körmös koma! Mi Szebenbe megyünk muzsikusnak.
- Délután egy kocsmához értek, egy kakas kukorékolt ott a kapufélfán. Kérdi tőle a szamár:
- Ugyan mért erőlködsz annyira, te százfeleségű török basa?
 - Vendégek érkeztek, és az asszonyom le akar vágni vacsorára, hát kukorékolok, amíg tehetem.
 - Csak nem estél a fejed lágyára? Csak nem hagyod magad?
 - Hát mit tegyek?
 - Gyere velünk muzsikusnak!

Mind a négyen elindultak. Útközben elesteledtek, s megpihentek egy fa alatt. A szamár lefeküdt a tövébe, a kutya arrébb valamivel, a macska fölmászott a közepébe, a kakas meg a legtetejébe repült. Mikor ott megült, széjjelnézett, világosságot látott a közelben.

- Halljátok, komák! Valami világosságot látok.
- Menjünk oda, hátha adnak szállást.

Elindultak a világosság felé. Mikor odaértek, zsványokat találtak. Azok éppen rengeteg ennivalóból lakmároztak.

- Hogyan juthatunk be? – kérdezte a macska.
- Tudjátok mit? – mondta a szamár. – Én a két első lábamat ráteszem az ablak párkányára.

A kutya üljön a hátamra, a macska a kutya hátára, a macska hátára szálljon a kakas, és ki ahogy tud, kiabáljon.

Úgy is csináltak. A zsványok erősen megijedtek, és kifutottak a házból. Erre ők bevonultak. Jóllaktak, mindegyik feküdni készült. A szamár a szemétdombra, a kutya a konyhaküszöbre, a macska a tűzhelyre, a kakas a ház tetejére. Tanakodtak a zsványok, ki menjen a házba. Vállalkozott az egyik. Bement a padlásajtón, a tűzhely felől két kerek világosságot látott, és a macska az arcába kapott. A konyhaküszöbön lábába harapott a kutya. Ahogy a szemétdombhoz ért, a szamár jó nagyot rúgott rajta. A kakas a háztetőn kukorékolt. Visszament a zsvány a társaihoz és azt mondta:

– A tűzhelyen valami kerek világosság belekapott az arcomba, a konyhaküszöbön belém szúrtak egy tűt, a szemétdombnál valaki jól hátba vágott egy nagy furkósbottal, a ház tetején ül a bíró és azt kiáltja: Hozzátok ide a zsványt, hadd kaparjam ki a szemét!

A zsványok nagyon megijedtek, és otthagyták a tanyájukat a rengeteg ennivalóval.

A szamár, a kutya, a macska, a kakas jól éltek aztán, nem kellett szolgálniuk senkinek. Ettek-ittak, talán most is élnek, ha meg nem haltak.

Ágh István feldolgozása

a	
b	
c	
d	
e	

- a) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy IGAZ vagy HAMIS az alábbi állítás! Karikázd be a megfelelő választ!

A mese végére az állatok elérték eredetileg kitűzött céljukat.	IGAZ – HAMIS
A szamár ugyanolyan mértékben járult hozzá a zsványtanya elfoglalásához, mint a többi állat.	IGAZ – HAMIS

- b) A mese szövege alapján hogyan jellemezhető a történetben szereplő állatok viszonya? Húzd alá a szöveg alapján igazolható helyes választ!

A mesében szereplő állatok kifejezik egymás iránti szeretetüket.

A mesében szereplő állatok jól tudnak együttműködni.

A mesében szereplő állatok csak kényszerből vannak együtt.

- c) A szamár és a macska a mesében elhagyja lakhelyét. Írd be a betűjeleket a távozás okára és a jövőre vonatkozó táblázat megfelelő rovatába!

A) eltervezett B) nem hibáztatható C) nem eltervezett D) hibáztatható

Állat	A távozás oka miatt...	Számára a jövő...
a szamár		
a macska		

- d) A történet végén a zsvány nem érti, mi történt vele valójában. Melyik állat melyik testrészére utal a zsvány beszámolója?

világosság:

tű:

furkósbot:

- e) Véleményed szerint jogosan vették el az állatok a zsványok ételeit? Húzd alá a véleményedet inkább kifejező állítást, majd egy mondatban indokold meg válaszodat!

jogosan vették el nem jogosan vették el

.....

.....

8.	<p>Húzd alá az alábbi tréfás párbeszédben azt a szót, amelynek a két különböző jelentése a humor forrása! Írd le az adott szónak a szövegben megjelenő két jelentését!</p> <p>– Melyik a legrosszabb gyógyszer? – A kilenc. – Miért? – Mert fordítva hat.</p> <p>Egyik jelentés:..... Másik jelentés:</p>	a																					
9.	<p>a) Párosítsd a szavakat a szófajukkal! Írd a számok mellé jobbra a megfelelő betűjelet!</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto; border: none;"> <tr> <td style="padding: 5px;">1. gyöngy</td> <td style="padding: 5px;">A) melléknév</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">2. folyami</td> <td style="padding: 5px;">B) kötőszó</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">3. és</td> <td style="padding: 5px;">C) ige</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">4. kinyílik</td> <td style="padding: 5px;">D) főnév</td> </tr> </table> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto; border: none; margin-top: 10px;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">1.</td> <td style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">2.</td> <td style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">3.</td> <td style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">4.</td> <td style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></td> </tr> </table> <p>b) Karikázd be a helyes válaszok betűjelét! Elképzelhető, hogy egy kérdésre több helyes megoldás is van.</p> <p>Melyik állítás NEM lehet igaz a <i>mondják</i> igealakra?</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto; border: none;"> <tr> <td style="padding: 5px;">A) kijelentő módú</td> <td style="padding: 5px;">C) feltételes módú</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">B) egyes szám 3. személyű</td> <td style="padding: 5px;">D) felszólító módú</td> </tr> </table> <p>Melyik állítás igaz az alábbi mondatra?</p> <p style="text-align: center;"><u><i>Mindnyájan kértük Edét, hogy adja oda a nagyobbik ládát a bátyjának.</i></u></p> <p>A) Három felszólító módú igealak van a mondatban. B) A mondatban van fokozott melléknév. C) Nincs névelő a mondatban. D) Több igeidőre is van példa a mondatban.</p> <p>c) Keresd a b) feladatrész aláhúzott mondatában példát az alábbi hangtörvényekre!</p> <p>összeolvadás:</p> <p>kiesés:.....</p>	1. gyöngy	A) melléknév	2. folyami	B) kötőszó	3. és	C) ige	4. kinyílik	D) főnév	1.		2.		3.		4.		A) kijelentő módú	C) feltételes módú	B) egyes szám 3. személyű	D) felszólító módú	a	
1. gyöngy	A) melléknév																						
2. folyami	B) kötőszó																						
3. és	C) ige																						
4. kinyílik	D) főnév																						
1.		2.		3.		4.																	
A) kijelentő módú	C) feltételes módú																						
B) egyes szám 3. személyű	D) felszólító módú																						
		b																					
		c																					

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

